

Enkele tips voor een liturgie voor een huisdienst¹

- Welkom! Deze dienst op papier is vanwege het 'corona-virus' een alternatief voor onze samenkomsten op de zondagmorgen in de Vermaning.
- Overweeg om dit op het gewone tijdstip te houden op de zondagmorgen om 10:00 uur of een ander moment om toch de eenheid rond een gezamenlijke Bijbeltekst te ervaren.
- Overweeg om van tevoren één (of twee) cd ('s) met (religieuze) muziek te kiezen, één om mee te beginnen en één om aan het slot mee te eindigen.
- U kunt een kaars met lucifers klaarzetten.
- Na afloop is er de gebruikelijke collecte, voor de bestemming zie de laatste bladzijde. U kunt een bedrag overmaken naar het genoemde rekeningnummer.
- Na de huisdienst vindt u enkele pagina's om met kinderen bezig te zijn met het thema van *uitzicht en hoop*. U kunt het ook doorsturen naar eventuele kinderen en kleinkinderen, zodat zij, op een eigen wijze bezig kunnen gaan. Dit heeft Petra Prins (jeugdwerker DG Leeuwarden) toegevoegd.
- Op de laatste bladzijde zijn mededelingen te vinden.
- Koffie is er, vooraf en/of na afloop van deze huisdienst.

ds. Tjitske Hiemstra, voorganger van DG Leeuwarden
wens u een goede dienst toe in verbondenheid.
Reacties op deze huisdienst graag naar: tj.hiemstra@hetnet.nl

¹ Deze orde van dienst is geïnspireerd door het doopsgezinde dienstboek *De gemeente komt samen* (1998).

De gemeente komt in gedachte samen

'Zien en niet zien'

Muziek

- Ontsteken van een kaars

In Gods Naam ontsteken we het Licht,
want Gods eerste woord was: Er zij Licht.

Jezus zei: Ik ben het Licht der Wereld,
in deze lichtgevende, scheppende en bevrijdende Geest vieren we.

- Een moment van inkeer
- Bemoediging

Onze Hulp is in de Naam van de Eeuwige

Schepper van al wat leeft

die in ons gelooft, op ons hoopt, ons liefheeft,

die bron van licht en leven is

en ons nabij tot het eind van de tijd.

Vorige week tijdens de ADS-dienst was het thema **Op adelaarsvleugels gedragen**. Eén van de mailreacties op de ADSdienst was de volgende, die ik graag als inleiding op onze viering geef:

In deze coronatijd heb ik aan één kant wel vertrouwen: er komt weer een morgen. Aan de andere kant is er echter ook dat stemmetje dat zegt: 'O ja? Nou, dat moet ik nog maar eens zien! Waar is die God van jou?' Maar ook 'die God' kan ik dan toch wel weer gewaarworden in de natuur, in mensen, in al het goede en nieuwe dat er nu gebeurt. Tegelijkertijd varen we ook een soort blind, op de sterren. We kunnen geen hand voor ogen zien...

Vandaar dat vandaag het thema is: **Zien en niet zien** mede ingegeven door Jezus' woorden uit Joh. 16: 16:

Nog een korte tijd en jullie zien me niet meer, maar kort daarna zien jullie me terug..

We lezen of zingen het lied van Gods aanwezigheid NL 275 (tekst: Huub Oosterhuis)

1. Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig

en hoe onzegbaar ons nabij.

Gij zijt gestadig met ons bezig,

onder uw vleugels rusten wij.

2. Gij zijt niet ver van wie U aanbidden,

niet hoog en breed van ons vandaan.

Gij zijt zo menselijk in ons midden

dat Gij dit lied wel zult verstaan.

3. Gij zijt onzichtbaar voor onze ogen

en niemand heeft U ooit gezien.

Maar wij vermoeden en geloven

dat Gij ons draagt, dat Gij ons dient.

Kyriegebed

Er gebeuren vreselijke dingen
dus moet je moed vatten

Er gebeuren vreselijke dingen
wen er nooit aan
dan blijft er hoop

er gebeuren vreselijke dingen
duld ze niet
schem vreugde zoveel je kunt
met alles en allen om je heen
schem van het goede dat je ontvangt:
schem liefde, schem schoonheid
schem alle tranen, alle woede
schem saamhorigheid
schem van de overvloed
zo groeit de hoop van verwondering
dat je leeft

er gebeuren vreselijke dingen. NU en afgrijselijk dichtbij
schem een berg van verzet, humor en vreugde
schem zolang je scheppen kunt
schem zolang je schepper je te scheppen geeft
houd je hoofd erbij en schem met je hart en beide handen
schem met volle teugen
schem zingende
Eva van Herwijnen-de Veer

4. Gij zijt in alles diep verscholen,
in al wat leeft en zich ontplooft.
Maar in de mensen wilt Gij wonen
met hart en ziel aan ons getrouwd.

5. Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig
waar ook ter wereld mensen zijn.
Blijf zo genadig met ons bezig,
tot wij in U volkomen zijn.

Vorige week in de ADSdienst klonk het begin van Ex. 19 waar het volk Israël haar kamp opslaat aan de voet van de berg Sinaï en Mozes de berg opgaat naar God en waar God zegt, hoe hij hen op adelaarsvleugels heeft gedragen in die woestijntijd. Ex. 19 beschrijft de uitgebreide voorbereiding op de ontvangst van de 10 woorden in Exodus 20. Vandaag het begin van Exodus 20: vers 1 t/m3

Toen sprak God deze woorden:

“Ik ben de Heer, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd.

Vereer naast mij geen andere goden.

Vroeger stond dit hoofdstuk bekend als de tien geboden, nu wordt gesproken over de 10 woorden of de aanwijzingen om goed samen te leven. De eerste drie verzen zetten de toon van deze 10 leefregels. Het begint nl. met de woorden dat God u heeft uitgeleid uit Egypte, uit de slavernij. Het begint met God, die zijn volk heeft bevrijd en die dolgraag wil dat ze vrije mensen blijven! Het is géén moeten, maar een keuze. De 10 woorden hebben het perspectief van bevrijdende kracht in zich, als tegenhanger van de 10 plagen in Egypte, het land van onderdrukking en slavernij. Alle regels zijn gericht op bevrijding uit wat je klem zet, wat je gevangen houdt of tot slaaf kan maken. Blijven bij de God die je bevrijdt heeft, wil zeggen: Geen andere goden: Ga niet voor winstbejag, of economische groei ten koste van klimaat, natuur, aarde, dier en plant. En raak niet slaaf van geld, seks, drugs, gokken, eten, drinken etc.

Tijdens deze corona-crisis zitten we allen veel meer in eigen huis en is er (vaak gedwongen) tijd tot stilstaan en nadenken. Waar ben ik mee bezig in mijn leven: In mijn werk, opleiding, in mijn relatie met ouders, partner, vrienden, kinderen, kleinkinderen en in relatie met God... Is alles nog in evenwicht? Zien en niet-zien.

We zien nu hoe waardevol menselijk contact is. Het was altijd gewóón om elkaar een hand te geven of even aan te raken en hoe raar is het om nu op anderhalve meter te blijven staan en slechts te knikken of te buigen. Hoe vreemd voelt het, om niet op huisbezoek te kunnen gaan, om niet je vader of moeder, opa of oma te mogen bezoeken, of andersom om geen bezoek te mogen ontvangen. Wat een enorme eenzaamheid kan daardoor ontstaan en huidhonger.

We zien, wat we jarenlang niet zo bewust zagen: hoe waardevol de zieken- en ouderenzorg is. We beseffen nu hoe kostbaar en van levensbelang onze zorg is en de mensen die zich daar zo met hart en ziel aan geven. Zij behoeden - waar mogelijk - ons leven, als mensen van God!

We zingen of lezen lied NL 16b Behüte mich Gott, ich vertraue dir.

Be - hü - te mich, Gott, ich ver - trau - e dir, du zeigst mir den Weg zum
 Be - hoed mij, o God, ik ver - trouw op u; u wijst mij de weg ten

Le - ben. Bei dir ist Freu - de. Freu - de in Fül - le. Be -
 le - ven. Bij u is vreug - de, blij - ven - de vreug - de. Be -

We lezen één enkel vers uit Joh. 16: 16

Nog een korte tijd en jullie zien me niet meer, maar kort daarna zien jullie me terug.

De leerlingen vragen zich af wat Jezus met deze cryptische omschrijving bedoelt. Hij heeft hun voeten gewassen. Hij zag hun innige verbondenheid, zoals ranken zijn verbonden met de wijnstok en nu bereidt

hij hen voor op zijn afscheid. Daarbij geeft hij hen een belofte mee: Je ziet me niet meer, maar kort daarna weer wel.

Als Jezus gekruisigd wordt is het voor hen een complete lockdown, maar kort daarna zien vrouwen hem, Maria Magdalena, Petrus, Emmaüsgangers, de leerlingen, die weer gaan vissen. Na de hemelvaart is het afscheid echter definitief, of bedoelt Jezus met 'jullie zien me terug' ook de komst van de Geest?

In hfst 14: 18,19 zegt Jezus: ***Ik laat jullie niet als wezen achter, ik kom bij jullie terug. Nog een korte tijd en de wereld zal mij niet meer zien, maar jullie zullen mij wel zien, want ik leef en jullie zullen leven.*** Hier doelt Jezus op de Geest van de waarheid, die in hen woont en in hen zal blijven. Het hele Johannes evangelie heeft zo'n mystieke onderstroom rond het zien van wat niet altijd letterlijk te zien is, maar wat verborgen is in een diepere laag of andere dimensie. Zeker met Pinksteren worden de leerlingen zich dat vol vuur en vlam bewust.

En wat kunnen wij nu met zo'n tekst van Jezus in coronatijd? Destijds was men verbijsterd, afwachtend en ook volop biddend rond een-hoe-verder? Nu ons eigen leven zo anders is geworden door onze anderhalve meter samenleving missen we het samenkomen op zondag. Wel bouwen we voorzichtig weer iets op via de scholen, kappers etc. We mogen elkaar weer iets meer zien, maar tegelijk is ook het advies: Blijf nog thuis.

Dan kom ik weer terug bij mijn thema: zien en niet zien. Want wat zien we allemaal als we thuis blijven en gedwongen worden meer naar binnen te kijken? Menigeen richt zich nu op de tuin of het balkon en ik vraag me af vanuit deze teksten: Kunnen we in deze tijd ook extra aandacht geven aan onze innerlijke tuin (bekend beeld van Theresa von Avila) Hoe is het met dat vervelende onkruid in ons leven? Laat ik het voortwoekeren of ga ik wieden? Wie weet is er dan meer ruimte voor die kleine kwetsbare plantjes om groot te worden? En zorgen we voor voldoende leven-gevend water in onze innerlijke tuin?

De tien woorden vol perspectief en bevrijdende kracht kunnen ons helpen te wieden en wie weet kunnen we met die inspirerende Geest van Jezus nieuwe plantjes ontdekken? Een ander beeld komt ook bij me boven. Naast de tuin ruimen velen de zolder of de kelder op of de boekenkasten, zoals ik zelf doe. Wat is nog nodig voor de toekomst en wat is overbodig? Hoe helend kan het zijn om ruimte te scheppen en onze ogen te richten op ons eigen huis en leven.

Via deze weg kom ik ook weer bij het overkoepelende thema: Zien en niet zien. Kan/durf ik met Gods ogen gericht op bevrijding/vrijheid om me heen en naar mezelf kijken? Hoe ziet de wereld om ons heen eruit via het vergrootglas van deze corona-stop? Wat zie ik nu, wat ik me eerder niet bewust was? Sta ik mezelf toe om toch met vertrouwen naar de toekomst te kijken? Het volk Israël wist vooraf niet hoe hun weg zou gaan naar het land van belofte. Zo weten wij niet hoe onze weg zal gaan door deze coronacrisis heen, het blijft *een zien soms even*, een zoeken naar ruimte om nieuwe paden te gaan. Daarbij mogen we ons gedragen voelen en geaccepteerd in wie we zijn. Met daarbij de bede: Zet uw zegel op mijn ziel en leef in mij. Zien en niet zien zullen elkaar afwisselen...

Laten we in stilte ons bezinnen rond de bovenstaande overdenking,
en daarna mogelijk zingen NL 833

Nim my, nim my sa't ik bin; wiis my hoe't ik wê - ze sil;
 Take, O take me as I am; sum - mon out what I shall be;
 Neem mij aan zo - als ik ben. Zui - ver uit wie ik zal zijn.

set Jo se - gel op myn hert en lib - je yn my.
 set your seal up - on my heart and live in me.
 Druk uw ze - gel op mijn ziel en leef in mij.

Laten we bidden,

Dank God, voor het leven, soms ook levensgevaarlijk, vol vragen en mistigheden, vol nieuw zien en inzichten..

Wij bidden in deze viering voor zien wat goed is, wat een goede weg is om te gaan als gemeente, als bedrijf, als school, als land, voor allen die leiding geven, open onze ogen voor nieuwe inzichten, ontferm U God.

Wij bidden voor zien wat goed is in je eigen tuin, om ruimte te scheppen, in je eigen leven en relaties, dat je mag staan in Gods vrijheid. Open onze ogen om te zien..

We bidden voor allen die verlangen naar contact, voor mensen in eenzaamheid, die kinderen en kleintjes niet in de armen mogen nemen, voor wie snakken naar een lieve arm om hen heen, voor wie zo graag even naar buiten wil, voor wie in deze veranderde tijd structuur missen, voor de mensen opgesloten op zeeschepen en familie thuis, voor wie ziek zijn en extra op hun hoede voor besmetting, voor de mensen getroffen door het virus en hun familieleden, voor zovelen bidden we God om uw liefde en zien-soms-even... In stilte noemen we namen die we meedragen in ons hart..

U kunt het gebed besluiten met het Onze Vader te bidden (mogelijk dez tekst van NBV)

*Onze vader in de hemel; laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen
 en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
 Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
 Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
 En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad.
 Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid
 amen.*

We zingen of lezen als slotlied NL. 695, het is ook al een Pinksterlied!

1. Heer, raak mij aan met uw adem, reik mij uw stralend licht,
 wijs mij nieuwe wegen, geef op uw waarheid zicht
2. Raak met uw adem mijn onrust tot ik de rust hervind.
 Al mijn wonden heelt Gij: Gij ziet in mij uw kind.

3. Wees ook de Geest die mij aanvuurt en al mijn twijfels bant.
Als geroepen kom ik: mijn tijd is in uw hand.
4. Kom en doorstraal mijn dagen, Geest van God uitgegaan,
die mijn ogen opent voor wie nu naast mij staan.
5. Heer, raak ons aan met uw adem, geef ons een vergezicht!
Draag ons op uw vleugels, zegen ons met uw licht!

Zegenbede

Dat je de weg mag gaan, die je goed doet, dat je opstaat wanneer je valt, dat je mens mag worden in Gods ogen en die van anderen.

Weet dat de aarde je draagt, dat je gaat in het licht en de wind je omgeeft.

Dat je de vruchten van je leven proeft, dat je mag zien, soms even en gaan in vrede!

Moge God ons daartoe zegenen en behoeden en Haar Licht schenken, Amen.

- Collecte, zie bij mededelingen

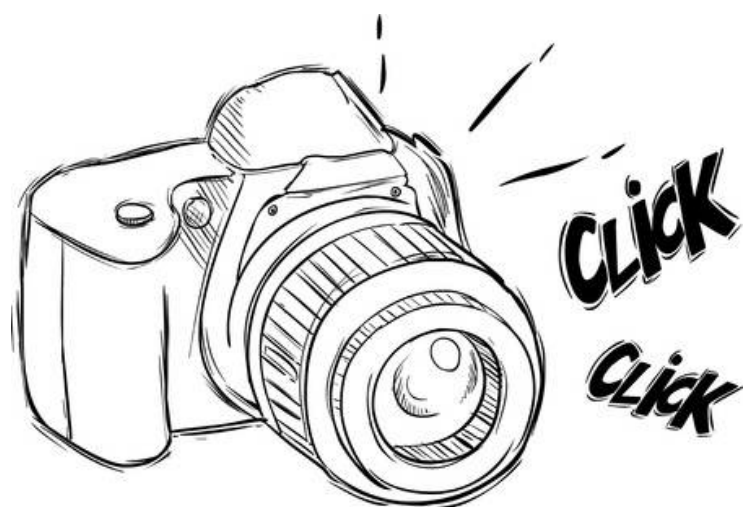
*Ken de tien woorden, de woorden een tot tien.
Laat ze dan eens horen, dat wil ik wel eens zien!
Deze woorden zijn gegeven als tien vriendjes voor het leven:
Een is God, die maakt je vrij. Er is geen ander zoals Hij.
Twee wil zeggen: God en jij, daar horen echt geen beelden bij.
Drie dat is Gods eigen naam, om met respect mee om te gaan.
De dag van God is nummer vier, bevrijdingsdag voor mens en dier.
Zodat je week'lijks even voelt hoe God de schepping heeft bedoeld.
Vijf gaat om je ouders en jij, wees goed voor elkaar en leef daarbij.
Maak niet dood laat zes je horen, knoop dat heel goed in je oren.
Een maatje is, zegt nummer zeven, iets heel kostbaars in je leven.
Dus luister goed naar dit gebod en maak wat heel is, niet kapot.
Acht zegt: stelen is niet cool, dan wordt het hier een beestenboel.
Negen: laat dat vals gepraat, waarmee je and're mensen schaadt.
Tien zegt: vaar je eigen koers. Wees dan vrij en niet jaloers,
op wat een ander heeft of kan, daar word je ongelukkig van.
Dit zijn de tien woorden, de woorden een tot tien.
Je hebt ze kunnen horen, iets om te doen misschien?
Uit: Kom zing mee, lied 15 NZV*

Opdracht:

Als je bovenstaande rap zo leest, kan je er al snel een plaatje van maken in je hoofd. Dat gaan jullie als gezin nu ook in 'real life' doen! Jullie beelden met je gezin de tien geboden uit en maken van elk gebod een foto. Deze foto's kan je printen en aan de muur hangen. Zo hebben jullie je eigen tien geboden aan de muur!

Gespreksvragen:

- Waar krijg je allemaal met deze 'regels' te maken?
- Met welke geboden heb jij te maken in je dagelijkse leven?

Opdracht:

Schrijf de 10 geboden op een vel papier. Bedenk voor elk gebod wat het tegenovergestelde is. 'Je moet hard rennen' kan 'je moet stilstaan' worden. 'Je mag niet schreeuwen' kan 'je moet veel lawaai maken' worden. Je tegenovergestelde geboden schrijf je op aan de andere kant van het vel waar de tien geboden op geschreven staan.

Gespreksvragen:

- Handel jij meer volgens het gebod of het omgekeerde gebod? Waarom?
- Hoe zou de wereld eruitzien als iedereen zich aan de tien geboden zou houden?
- Als jij je eigen 10 geboden mocht maken, welke 10 geboden zouden dat dan zijn?

Mededelingen

- Deze dienst werd samengesteld door ds. Tjitske Hiemstra van DG Leeuwarden.
- Alle diensten en bijeenkomsten zijn opgeschort voor onbepaalde tijd. Onze gemeente volgt de landelijke richtlijnen aangaande de volksgezondheid.
- De voorgangers van het Groot Gemeentelijk Overleg (GGO) maken per toerbeurt huisdiensten die toegezonden worden naar alle secretariaten van gemeenten in Friesland en Groningen, en daarbuiten. De secretariaten zorgen voor verdere verspreiding. Gemeenten kunnen hiervan gebruik maken op een zondag waarop gewoonlijk een gastvoorganger zou zijn voorgegaan. Zo proberen wij met elkaar voor continuïteit te zorgen.
- Er zijn ook leden en vrienden die geen email hebben. Via de wijkhoofden wordt deze huisdienst en de pastorale brief van ds. Tjitske Hiemstra bij hen bezorgd.
- Volgende week zondag 24 mei kunt u een huisdienst van ds. Tjalling Kindt (a.i.) van DG Groningen verwachten.
- Uitvaarten mogen in beperkte kring worden gehouden. Wij zullen iedereen op de hoogte brengen wanneer er een sterfgeval is. U wordt dan uitgenodigd om thuis op het tijdstip van de uitvaart een kaars aan te steken en daarbij de naam van de overledene uit te spreken; stil te worden; lied 961 te lezen of te zingen (zie hieronder), en het Onze Vader te bidden.

Niemand leeft voor zichzelf
niemand sterft voor zichzelf.
Wij leven en sterven voor God onze Heer,
aan Hem behoren wij toe.

- Collectebestemming:
- Vergeet elkaar niet: bel en mail elkaar, stuur een kaartje, en bid om genezing en gezondheid voor broeders en zusters, en voor vele anderen om ons heen en veraf, voor werkers in de zorg, de vele vrijwilligers, en voor de overheid. Bied waar het kan, je diensten aan voor hen die extra aandacht nodig hebben, bijvoorbeeld boodschappen halen.